

# ” אי אפשר רק להתלונן כל היום כמה הדמוקרטיה שלנו בסכנה והמנגנונים שחוקים ומוחלשים, ולא לקחת חלק במאמץ לתקן את זה”

כמה שילם משרד ראש הממשלה לקידום 250 פוסטים בפייסבוק? מדוע פרש רביב דרוקר מתפקיד היו"ר ואיך זה קשור ל-5,000 שקל שתרום אבי גבאי? ומדוע על המגזר העסקי לבחור: להתעורר או לקטר? עו"ד אלונה וינוגרד ועו"ד רחלי אדרי, היו"רית והמנכ"לית של התנועה לחופש המידע, מסירות את הכפפות ← חן שליטא

הוצאות המים המטרופולטניות בקיסריה שהגיעו ל-80 אלף שקל, הנרות הריחניים ב-6,000 שקל, הקייטרינג. הכול היה שם. כל הוצאות שמשלם הציבור עבור המעונות הפרטיים (הבית בקיסריה והרירה ברחוב עזה), והמעון הרשמי בבלפור. עד היום רכיב מספר על השיחה הזו כשהוא רוצה להסתלבט עליי.”

כי זה נראה חומר נפץ מובן מאליו.  
”תחזירי שש שנים אחורה, זו הייתה תקופה אחרת. היום כולנו בתוך השיח הזה ובקשות לחופש מידע נראות לנו מאוד טבעיות. אבל אז, זה עוד לא היה כך, ביקשנו לו"ז של שר, והלשכה שלו לא הבינה מאיפה הבאנו את זה בכלל. התנועה שינתה פה הרבה הנחות יסוד בנוגע למידע שמגייץ לציבור. גם לגבי הוצאות המעונות, הכנתי שיש פה דבר גדול, אבל לא ידעתי אם מה שאני רואה זה מה שאני רואה. כנראה שהייתי אז עוד קצת נאיבית.”

ר"ד התנועה לחופש המידע, עו"ד אלונה וינוגרד, זוכרת את הרגע שבו קיבלה את טבלת האקסל ובה פירוט הוצאות מעונות ראש הממשלה. אותה טבלה שערוייתית שהביאה לחקירה של מבקר המדינה, ובהמשך גם לחקירת משטרה שקיבלה את הכינוי תיק המעונות. ”הייתי אז בניגוד שעשועים עם הבן שלי”, היא מספרת, ”ואני עוברת על הטבלה - 3.6 מיליון שקל שמורכבים מהמון פרטים קטנים. זה היה נראה לי דרמטי, אבל לא ידעתי מה יכינו ממנה ואיך להפיץ אותה. ועשיתי משהו שלא נהגתי לעשות. התקשרתי לרביב דרוקר שהיה או יו"ר התנועה ולא היה מעורב בבקשות המידע השוטפות. שאלתי אותו, 'אתה חושב שמישהו יתעניין בזה?', ורביב אמר 'אני חושב שאתם צריכים להוציא את זה לכולם בבת אחת'. 48 שעות כמו שעברתי מאז שהוצאנו את זה, לא עברתי בחיים.”

## רחלי אדרי

**אישי:** 32, נשואה ואם לבת. גרה במושב היוגב  
**השכלה:** תואר ראשון במשפטים ממכללת נתניה ותואר שני במשפטים מאוניברסיטת ת"א  
**מסלול:** התמחתה במשרד היועץ המשפטי של משרד החקלאות. ב-2014 מונתה לתפקיד היועצת המשפטית של התנועה לחופש המידע, ומינוי האחרון היא משמשת כמנכ"לית. מנחה פרקטיקום בתחום חופש המידע במרכז הבינתחומי הרצליה

## אלונה וינוגרד

**אישי:** 42 נשואה ואם לשלושה. גרה במושב כפר אוריה  
**השכלה:** תואר במשפטים מהמרכז הבינתחומי הרצליה ותואר בספרות אנגלית מאוניברסיטת תל אביב  
**מסלול:** שימשה כמנכ"לית התנועה בשנים 2011-2015, וכיו"ר מאז 2018. לפני שנה וחצי מונתה למנהלת המרכז לערכים ומוסדות דמוקרטיים במכון הישראלי לדמוקרטיה



צילום: ויז'ט - רונן זבולון

**"התנועה שינתה פה הרבה הנחות יסוד בנוגע למידע שמגיע לציבור", אומרת וינוגרד. "גם לגבי הוצאות המעונות, הבנתי שיש פה דבר גדול, אבל לא ידעתי אם מה שאני רואה זה מה שאני רואה. כנראה שהייתי אז עוד קצת נאיבית"**

וינוגרד הפיקה מאז כמה לקחים, משרד ראש הממשלה הפיק אותם בדרכו שלו. במהלך הראיון המשותף שלה ל-G עם מנכ"לית התנועה, עו"ד רחלי ארזי, זו התבשרה על מועד הריון ועל הרכב השופטים שידונו בערעור שהגישה התנועה לבית המשפט העליון, במטרה לקבל את פירות ההוצאות במעונות ראש הממשלה לשנת 2015.

**למה צריך לעבור את כל זה שוב?**

ארזי: "אתרי הרעש שעשתה החשיפה הראשונה של הוצאות המעונות ב־2013, ביקשנו ב־2014 את הנתונים, וקיבלנו חלוקה גסה של ההוצאות ללא פירוט וללא חשבוניות. מה שמאפשר, לכאורה, לשחק עם הנתונים. כשכותבים לך נגיד, שתייה - 5,000 שקל, זה יכול להיות 2,000 בקבוקי קולה או בקבוקי יין אחד. כשביל זה צריך פירוט וחשבוניות. השופט יגאל מרזל הורה להעביר לנו את פירוט ההוצאות, מלבד אלה של תשתית ותקשורת, כי משרד ראש הממשלה טען שזה עלול לפגוע בכיטוחן ראש הממשלה, ואנחנו הסכמנו לזה.

"עכשיו אנחנו בפעם השלישית שמתייחסת ל־2015, כאשר הפעם נתניהו התנגד להעביר לנו פירוט של הוצאות כביסה, הסעדה ואוכל. עתרנו למחוזי והפסדנו. השופט יורם נועם כתב שכשמדובר בפירות כזה, נתניהו הוא אדם פרטי, ועל זה אנחנו חלוקים. ראש הממשלה מקבל את המסכורת ואת כיסוי ההוצאות שלו מהציבור, ולכן המרווח הפרטי, קטן מאוד. אם אתה לא רוצה לתת על זה רזון וחשבון, שלם על זה מכיסך".

"משרד ראש הממשלה יכול היה לשמור מראש את המידע כך שיהיה קל להעביר אותו כשיתבקש, במקום להתלונן על המטאבים שזה גזול ממנו", מוסיפה וינוגרד. "אבל הם בחרו לא להיעדר מראש, כאילו אין אינטרס ציבורי לשקיפות מצד ראש הממשלה. מה שגורם לזה שכל שנה אנחנו צריכות לפתוח בהליכים מחדש כדי לקבל את המידע שנכנס לאותה שנה. לא רק מולם, המדינה נוקטת בגישה הזו של הקטנת ראש בהרבה מקומות. אם הייתה פה נציבות לחופש המידע, המצב אולי היה שונה".

**משרד ראש הממשלה הוא בעייתי במיוחד?**  
"במובן מסוים כן, ולא רק בגלל שיש לו גם הרבה יחידות סמך. זה ראש הממשלה, ניתן לצפות ממנו לשמש דוגמה, כדי שנוכל להגיד למשרדים האחרים - ראש הממשלה מפרסם, למה אתם לא. במקרה זה יתר המשרדים אומרים לנו - משרד ראש הממשלה לא מפרסם, אז למה שאנחנו נפרסם?".

**אל תיקחו את זה אישית, נתניהו לא משמש דוגמה בעוד כמה דברים.**

"ובכל זאת אותנו הוא זוכר. באחד הראיונות שנתן לפני הבחירות הקודמות הוא דיבר על שלושה דברים: יוקר המחיה, האיום האיראני והתנועה לחופש המידע של ביבי. נפלנו אחורה כששמענו את זה. זה המחיש לנו את גודל האימפקט שעשינו. אז כן, אנחנו מציקים לראש הממשלה, טוב מאוד. הוא צריך לחשוב עלינו הציבור כשהוא עושה משהו".

**קוראות למגזר העסקי לתרום**

הרכב שופטי העליון שידון בערעור על הוצאות המעונות וכולל את אלכס שטיין, נועם סולברג ויצחק עמית - לא מכשר טובות מבחינת סיכויי הערעור להתקבל. שטיין וסולברג הם שופטים שמרנים, שספק אם ינקטו גישה ליברלית ופתוחה כלפי המידע, ו־40 אלף השקלים שהפקידה התנועה כעירבון בקופת בית המשפט, למקרה שיפסקו לה הוצאות, עלולים שלא לחזור. מה שיחריף עוד יותר את מצבה הכלכלי העגום של התנועה, שמדי כמה שנים עומדת בפני סגירה.

תקציבה השנתי ב־2019 עומד על 650 אלף שקל והיא מעסיקה מלבד ארזי כמנכ"לית גם יועץ משפטי, עו"ד אור סדן, ושני עובדים בחצאי משרה. ב־2020 יעמוד התקציב, נכון לעכשיו, על 300 אלף שקל בלבד, שיגיעו ברובם מהקרן הפרשה ומקרן סבה הברישית, מה שיביא אותה לצמצם מאוד את פעילותה או להיסגר כליל.

בחירתן של השתיים להתראיין לגלובס, נועדה בין השאר "לגייס כספים את אותם אנשים



צילום: איל יצחק

**2.25 מיליון דולר לאלף פוסטים**

**כמה מוציאים משרדי הממשלה על קידום פוסטים בפייסבוק? הנתונים נחשפים**

← התנועה לחופש המידע חושפת כאן לראשונה את הוצאות משרדי הממשלה על הפייסבוק. "זה סקרן אותנו", מסבירה אדרי, "כי בהרבה מהבקשות שלנו ראינו שסכומים אדירים נשפכים על פייסבוק וגוגל. מסתבר שלא תמיד בהצלחה, אם את מסתכלת על מה שנקרא רמת המעורבות. שניים ורבע מיליון דולר לקידום אלף פוסטים בפייסבוק. לא כולל קמפיינים שנוהלו בחו"ל מטעם משרד התיירות בעיקר".

**מי המשרדים המובילים?**

"משרד ראש הממשלה שילם 750 אלף דולר עבור קידום של 250 פוסטים. משרד החינוך הוציא מעל רבע מיליון דולר עבור קידום 130 פוסטים, ומשרד הכלכלה כמעט 200 אלף דולר עבור מעל 300 פוסטים".

וינוגרד: "את הקמפיינים היקרים מנהלות חברות היצוניות. לא צריך להיות מומחה מדיה כדי להבין שמהו פה מזור. שהיד קלה מאוד על ההדק, כי מדובר בכסף של הציבור. לקוח פרטי שחושב על כל שקל היה שואל מה הולך פה, זה שווה זה יעיל?".

**בנתונים על משרד ראש הממשלה, מדובר בפוסטים של נתניהו או של המשרד?**

אדרי: "זו גם סוגיה מעניינת. יש את העמוד הרשמי של משרד ראש הממשלה ויש את העמוד של נתניהו, זה שכולם מכירים, שהוא עמוד של הליכוד. אין לנו נתונים שלו, כי על הליכוד מעצם היותה מפלגה, החוק לא חל".

**נכנסתן לעומק הפוסטים?**

אדרי: "בדקנו בעיקר אם משרדי הממשלה מקדמים משרות כמו שצריך, ללא אפליה של גיל, מגדר או מוצא. ביקשנו לראות את הטרנזיטים והם הסכימו, ואז התברר לנו שהמודעה של המשרד לביטחון פנים נוסחה יפה, לא מוטה בשום דרך, אבל הם טרגטו אותה רק לגברים יהודים בני 30 ומעלה, כך שאם את משתמשת מהחברה הערבית, לעולם לא תיחשפי אליה. מה יותר חשוב שגיוון או יעילות? זו שאלה שצריך לתת עליה את הדעת".

שמתראיינים בעיתונות הכלכלית על ההצלחות שלהם ועל האקזיטים המדהימים שהם עשו. לשררה הכלכלית האמירה של המדינה צריכה להיות גם מחויבות חברתית", אומרת וינוגרד.

**בראיון קודם אמרת שאנשים לא אוהבים לתרום לעמותה שהולכת מכות. אולי זה מה שמרתיע אנשי עסקים, בעיקר כשאחד המאבקים המרכזיים שלכם הוא מול ראש ממשלה.**

"אנחנו עושים עוד הרבה דברים אחרים, וחץ מזה, אי אפשר רק להתלונן כל היום כמה הדמוקרטיה שלנו בסכנה והמנגנונים שחוקים ומוחלשים, ולא לקחת חלק במאמץ לתקן את זה. אתם לא מרוצים? תעשו משהו כדי לשנות את זה. או שתתרמו כסף למי שכן עושה. תרומה לתנועה זו השקעה חברתית מובטחת. אנחנו נמשיך לדרוש מראש הממשלה שקיפות, גם אם יהיה זה בני גנץ שירכיב את הממשלה הבאה. מבחינתנו, זו תנועה שדורשת ריווח ממוקרי כוח, יהיו אשר יהיו".

**מחר מתייצב אצלכן תורם עם 300 אלף השקלים החסרים ובקשה קטנה, להניח למאבק בנושא שהוא לא רוצה להיות מוזהה איתו או שנראה לו פוליטי מדי.**

וינוגרד: "אין לו מה לבוא כי זה לא יקרה". אדרי: "בסוף, הכול פוליטי".

**"אנחנו נמשיך לדרוש מראש הממשלה שקיפות, גם אם יהיה זה בני גנץ שירכיב את הממשלה הבאה",** אומרת וינוגרד. "מבחינתנו, זו תנועה שדורשת דיווח ממוקדי כוח, יהיו אשר יהיו"

**"אנחנו לא מבקשים ששר יפרסם את כל הווסטאפים שלו, אבל יש התכתבויות שיש להן עניין לציבור, ומדינות אחרות כבר הבינו את זה",** אומרת אדרי. **"הזמנים השתנו, הפלאפון הפך לכלי עבודה"**

**ואם יבוא תורם שיגיד, מערכת הבריאות היא בנפשי, קחי 100 אלף שקל ותתעסקי בשקיפות בבתי החולים.**

וינוגרד: "אם נחשוב על פרויקט ייעודי שנבנה בפרמטרים ובסגנון של התנועה, יש על מה לדבר. אבל התורמים שלנו לא מעורבים ברמת הבקשה או התכנים. הם תורמים לחיזוק וקידום חופש המידע. אני יכולה לפנות לקרן שמתעסקת בחינוך או בבריאות ולבקש שתסייע לממן פרויקט ייעודי מסוים שרלוונטי לה. אבל שיבוא תורם ויגיד לי, כל עוד ביבי ראש הממשלה, אני לא מוכן שתגיש בקשות חופש מידע בענייניו – לא יקרה. או אם גנץ ראש הממשלה, אני תלמידי – גם לא יקרה. העבודה שלנו היא לא שאלה של ימין ושמאל, כי כולנו משלמים מסים, וכולנו זכאים לדעת לאן הכסף שלנו הולך".

**חשבתן על הווסטארט?**

אדרי: "כדי לתפעל הוסטארט, נצטרך לנטרל שניים מארבעת העובדים שמרכיבים את העמותה, וגם אז לא בטוח שנגיע לסכום משמעותי. מאבקים משפטיים, כמו שלנו, הם מאבקים ארוכי טווח, שמצריכים אורך נשימה, בעיקר כשזה מול מוקדי כוח עם תקציבים בלתי מוגבלים, וכמה אלפי שקלים פה ושם לא מספיקים. בניגוד להרבה גופי חברה אזרחית, אנחנו גם לא לוקחים כסף מהמדינה, בגלל שאנחנו עותרים נגדה.

"לצערי, אנחנו לא יכולים לתת שירות לאזרחים פרטיים, אבל הרבה פעמים אנחנו לוקחים נושא כדי ליצור תקדים עקרוני שישרת גם אותם. למשל, כשבקשנו מהרבות את רשימת החולים שהתורשלו בתפקידם, הרעיון הגיע כשלמנכ"ל התנועה דאן, רועי פלד, נולד בן והוא לא ידע איזה מוהל דווקא לא לבחור. אין סיבה שהוא יעשה גוגל ויגיע למידע שהוא אולי חלקי, כשאפשר לבקש רשימה של מוהלים שעברו עכירות משמעת. כשאני עמדת ללדת ורציני לידה כמה שיותר טבעית, חיפשתי באיזה בית חולים עושים פחות התערבויות בלידה".

זו לא עתידי מאודי תל אביבית באופי שלה? "ממש לא. אני מעמק יזרעאל, חברות שלי גרות בצפון – אין בתי החולים שם מרדמים, אז הן לא מקבלות אפידורל גם אם הן רוצות, וראינו את זה במידע שהתקבל. כל אחד מאיתנו מונע משיקולים שונים, אין סיבה שהוא לא יוכל לבחור לפי מה שמעניין אותו".

## חיסיון גורף הוא עעות

בין המאבקים התקדימיים שמנהלת התנועה בימים אלה, נמנית הדרישה להחיל את חופש המידע על מסרונים ווטסאפים, שהפכו היום לכלי עבודה אצל רובנו. זה התחיל מההתכתבות שגילו שרת המשפטים איילת שקד ופרקליט המדינה שי ניצן. שקד, לפי הפרסומים, דרשה מניצן שלא לערער על ההחלטה לחון את אהוד אולמרט.

אנחנו לא מבקשים ששר יפרסם את כל הווסטאפים שלו, אבל יש התכתבויות שיש להן עניין לציבור, ומדינות אחרות כבר הבינו את זה", אדרי מבהירה. "מחלקת ייעוץ והקיקה במשרד

המשפטים הציעה שיבוא הממונה על חופש המידע, שהוא פקיד זוטור במשרד המשפטים, ויגיד לשרה: תגיד, את התכתבות אולי עם שי ניצן ברבים שקשורים לעבודה? בואי נתעד את זה במערכות הממשלתיות, שאוכל לבחון את זה לפי חוק חופש המידע. זה הסדר שיכול להתקיים אולי על הירה. מה גם ששקד אמרה בראיון שהיא מוחתקת כל כמה ימים את כל ההורעות שלה, שזה מקסים".

**אז למה אתם בכלל עותרים?**

"עוד לא קיבלנו תשובה עניינית, אולי היא לא מחקה, ומעבר לזה יש כאן את העניין העקרוני. אנחנו פה בשביל הנורמה. לא מעניינת אותי ההתכתבות של שקד עם בעלה. מעניינים אותי הדברים שפעם היו בצקלא בין השר למנכ"ל, והיום הם מועברים בווטסאפ. הזמנים השתנו, הפלאפון הפך לכלי עבודה. לא הן המנע שיש הצבעות שנעשות בווטסאפ, ובנסיבות מסוימות יש הצדקה לחשיפתן. יש גם החלטות, שאלמלא פרסומן, היו אולי נראות אחרת".

אדרי מתכוונת להחלטותיה של ועדת ההיתרים. אותה ועדה שלא אישרה לנתניהו לממן את הגנתו המשפטית באמצעות בן דודו נתן מיליקובסקי, וחשפה את הקשרים העסקיים בין השניים ואת הקשר האפשרי לתיק הצוללות. "זו ועדה שהייתה חסויה לגמרי, ובזכות עתירה שהגשנו ב־2011 למשרד מבקר המדינה, החלטות הוועדה בכלל מתפרסמות. את רואה את ההחלטות שהיא קיבלה בשנים שהיא הייתה בחושך, ואת לא מבינה ממנה כלום. לא רק בגלל שהם מחוק ממנה את השמות. כל ההנמקה השתנתה מהרגע שהם הבינו שהחלטת תהיה חשופה לביקורת".

וינוגרד: "אנחנו לא באים להפריע למדינה לעבוד. אנחנו לא איזה ארגון אנרכיסטי שבא להגחך אותה. להיפך, אנחנו רוצים שהמערכות יעברו בצורה יותר מסודרת ויבינו את משמעות השקיפות בעיני הנוכחי. קחי את הבקשה שהגשנו לקבל את התקשורות משרד הממשלה עם ספקים, שהובילה אחר כך לנזחה מסורד. זה שינה את הדרך שבה הם מוזינים מידע. אם פעם הם היו כותבים רק חוט זהב, היום הם מסכרים שזה חוט זהב לדרכון. זה עוזר להבין למה צריך חוטי זהב במיליונים, לא?".



צילום: ביהודי

אבי גבאי. תרם לתנועה 5,000 שקל דרך האתר"



**ראש היחידה הממשלתית לחופש המידע במשרד המשפטים, עו"ד רבקי דביש, פרשה לאחרונה ממשש שתהפוך לעלה תאנה. לא נראה שהמערכת הפנימה את הצורך בשקיפות.**

"דב"ש עשתה הרבה, הכשירה אנשים ברשויות המקומיות שפעם התנהלו ממש כמו מערב פרוע. הבעיה עם הרבה ממונים, שהם עדיין נטע זר בתוך רשות או משרד שהתרבות הארגונית בו היא להסתיר. כשהם מבקשים שבשילנו מסמך ממישהו שעובר לידם, ובכלל לא מבין את הצורך לתת, זה מציב אותם במצב לא נעים מול הקולגות. גם שקד כשרה הממונה הייתה די אדישה לנושא. היא יכלה לאפשר יותר שקיפות בוועדות שבאחריותה".

**היא ניסתה לקדם שקיפות בהתדרות.** אדרי: "אחרי שניסנו את הצטרף לגנץ. זה נראה יותר כמו אינטרס פוליטי מאשר כמו צעד אמיתי".

**תמיד יש גם אינטרס.** "לא קרה עם זה הרבה. ציפי לבני לפניה החילה את חופש המידע על החטיבה להתיישבות והורידה את סכומי האגרות. שקד יכלה לעשות את אותו הדבר עם קק"ל, זה צעד מאוד פשוט לשרת משפטים, אבל היא לא עשתה את זה".

**יש שרים המעט פעלו נדרבם?** "גלעד ארדן שביקש מהכנסת להחריג את המשרד לעניינים אסטרטגים שהוא אחראי עליו מחוק חופש המידע. יש לו תקציב של 300 מיליון שקל, שררחה ממנו הולך כדי להילחם ב־BDS. זה מאבק אזרחי, למה אנחנו לא יכולים לדעת איך הוא מנוהל תקציבית? אין כאן שום עניין ביטחוני".

**ההסתרתות מאחורי נימוקים ביטחוניים לא**

**דרשה פה.**

וינוגרד: "אנחנו לא מבקשות איזה אלגוריתם סודי שקשור לבין המתוחכם שמתנהל שם. אני רוצה לדעת על פערי שבר, תלונות על הטרדה מינית. למה החיסיון צריך להיות גורף? אי אפשר להבדיל בין זה לבין פעילות מבצעית? עד שילוש התעקשנו, משרד ראש הממשלה גם לא הסכים לפרסם את שכם של ראשי המוסד והשב"כ, למרות שהשכר של הרמטכ"ל והמפכ"ל כן גלוי, אז מה ההבדל הגדול? החיסיון על השב"כ והמוסד הוא גורף וזו טעות. גוף שיועד שיהיה לא צריך לדוות, נוהג אחרת. זה טבע האדם".

## יד ביד עם הגופים

הבחירות שהתקיימו השבוע פחות רלוונטיות לעבודה השוטפת שלהן, כיוון שחוק חופש המידע



אינו חל על מפלגות. "היינו מצפות שהוא יחול לפחות על ענייניהן הכספיים", אומרת וינוגרד, "כי רוב הכסף של המפלגות הוא ציבורי. במקום זה, הן מרווחות למבקר המדינה דבר אחד, לרשם התאגידים דבר אחר, ובאחרים שלהן הן לא מרווחות כלום. זה נכון שההגבלות על תרומות הן מאוד חזקות, אבל מה עם שווה כסף? אין לנו יכולת לדעת".

**תנו דוגמה לשיורה כסף.**

אדרי: "אנחנו לא יודעים מי הספקים של המפלגות, מי החברות שדואגות להסעות, לכיבוד, לפודיום, ואם אחר כך הם מקבלים גם את המשרדים הממשלתיים של אותה מפלגה בפטור ממכרז או בכסוף גדול יותר, בזכות הנחה שעשו למפלגה בתקופת הבחירות. אנחנו כן יודעים שאחוז גבוה מהתקשורות הממשלה נעשה ללא מכרז, ושרוב ההתקשורות הן של ספק יחיד ובפטור. ולמה פטור? כי רק הוא יכול לספק את אותו מוצר, וזה הרבה פעמים שטויות".

**מה מטריף אתכם?**

וינוגרד: "חשובות ציניות של אנשים שיכורי כוח לבקשות שלנו. ואם ללכת על משהו ספציפי, אז נושא ההגדרת הוון של נבחני ציבור. אדם

נבחר ממלא הצהרת הון שנכנסת למעטפה, מונחת בכספת ואף אחד לא יודע מה כתוב בה, אלא אם כן זה מגיע להליך משמעותי או פילי. נכון, זו הדירה הפרטיות, שמעתה שלח אמר את זה בחוג בית (ששורר ב"הצינור" ברשת 13). אבל רבאק, האישי היה עיתונאי, הוא לא מבין למה חשוב שהאינטרסים של משרתי הציבור יהיו גלויים?".

**מאוד ישראלי להסתיר את שווי הדירה שלך**

**אז את זה שקנית דירה להשקעה.**

אדרי: "מה לעשות, זה חלק מהאחריות שלך כנבחה ציבור. להראות שאתה לא מקדם אינטרסים סמויים שלך, כמו שהיה עם מיקי וזהו והשכונה שהוא קידם בקריית גת, שגילו שעל-שם אשתו רשומים חמישה נכסים בה (וזהו הגיב בזמנו כי "הטענות לניגוד עניינים הן תלושות מהמציאות לאור ריבוי הנגזרים בשכונה"). אין דרך לדעת את הדברים האלה ללא ההבדל הגדול? החיסיון על השב"כ והמוסד הוא גורף וזו טעות. גוף שיועד שיהיה לא צריך לדוות, נוהג אחרת. זה טבע האדם".

**יש גם גופים נאורים שלא רואים את הדבשת של עצמם?**

"בווריא. את יודעת איזה מאבק היה לנו עם



צילום: שיומי יוסף, ענבל מחרוז

**יונוגרד ואדרי (מימין) דרוק. "הייתה הכלכלית האמידה של המדינה צריכה להיות גם מחויבות חברתית"**

## "הייתי 12 שנה, והימין לא הפסיק לנדנד"

**רביב דרוק** מספר לראשונה מדוע עזב את התנועה לחופש המידע, ואיך זה קשור לאבי גבאי

לפני שנתיים וחצי עזב העיתונאי רביב דרוק, שהקים את התנועה לחופש המידע ב־2004 יחד עם פרופ' יורם רבין, את תפקידו כיו"ר התנועה. הוא מפרט כאן לראשונה את הנסיבות שהובילו אותו לעזוב את התפקיד. גרסה מתומצתת של הדברים מופיעה באתר התנועה, אבל כעת הוא מפרט מהם השמות שהובילו להחלטתו לפרוש.

"הרבה זמן חשבתי שצריך להחליף אותי", אומר דרוק. "הייתי בתפקיד 12 שנה, והימין לא הפסיק לנדנד שהקון החדשה מעבירה לי כספים, שזה שטויות, כי מילאתי את התפקיד בהתנדבות. אבל רציני ללכת ולא נמצא לי מחליף. ואז הגיע הטלפון מאלנה וינוגרד, שהייתה אז המנכ"לית. היא התקשרה לספר לי שיש איזה אבי גבאי אחד שתום לתנועה 5,000 שקל דרך האתר, אם אני חושב שזה אותו גבאי שהתפטר לא מזמן מתפקידו השר להגנת הסביבה. אמרתי לה, לפי הכתובת, נראה שזה אותו אחד. נתקשרי אליו, תבדקי, אולי הוא במקרה גם רוצה להחליף אותי. התקשרה ואמר לה שלא. הוא פשוט ראה את הפנייה באתר וכנראה מצא חן בעיניו לתרום לנו".

**מבין, אבל בשלב הזה עוד אי אפשר היה לדעת שהוא יו"ר לראשות העבודה.**

"נכון, אבל היה ברור שהוא מחפש ושהוא לא זנח את העניין הציבורי. קצת אחר, היה לי חיכוך במסגרת העבודה ב'מקור' עם או"ד פרידן סביב קק"ל, והוא מדבר איתי ואומר: 'גבאי ביקש ממני לתרום לעמותה שלך'. באותו שבוע, ניהלתי גם שיחה לא קלה עם חזי בצלאל על העסקים שלו, וגם הוא אמר לי 'גבאי אמר לי לתרום לעמותה שלך'. אמרתי לעצמי, אם אותם טייקונים ופרסומאים מרגישים שיתרום למה שהם קוראים העמותה שלי, יעזרו להם בסיקור של אותם גופים, זה לא דבר שאני אוהב".

**הם תרמו כסף?**

"לא. לפחות לא בזמני. אבל זה הספיק כדי להבהיר לעצמי שבקובע הכפול הזה יש גוה קטנה, שאני יכול להיקלע בה לקונפליקט. אם מישהו ירצה לתרום לתנועה, והוא או הציבור יגידו שיש לי מחויבות כלפיו, זה לא טוב. אני בטוח שהכוונות של גבאי היו טובות, אבל זה הביא אותי להחלטה שאסור לשמוך יותר".

**זו הייתה הפעם הראשונה שהתמודדת עם תרומה של פוליטיקאי?**

"פלאאז שרון רצה לתרום וסירבנו. לא רצינו לקשור את שמו בשמו, אף פעם לא ניסינו לקחת תרומות מפוליטיקאים. ניוונו רק מגופים כמו הקון החדשה. קרן סבה הבריטית, קרן גולדמן והאיחוד האירופי. גם לא ביקשנו כסף מעשירי ישראל. אלונה חשבה שצריך לפנות אל אותם עשירים שיתרמו במסגרת מחויבותם החברתית, רק שאני לא הבן אדם לעשות את זה".